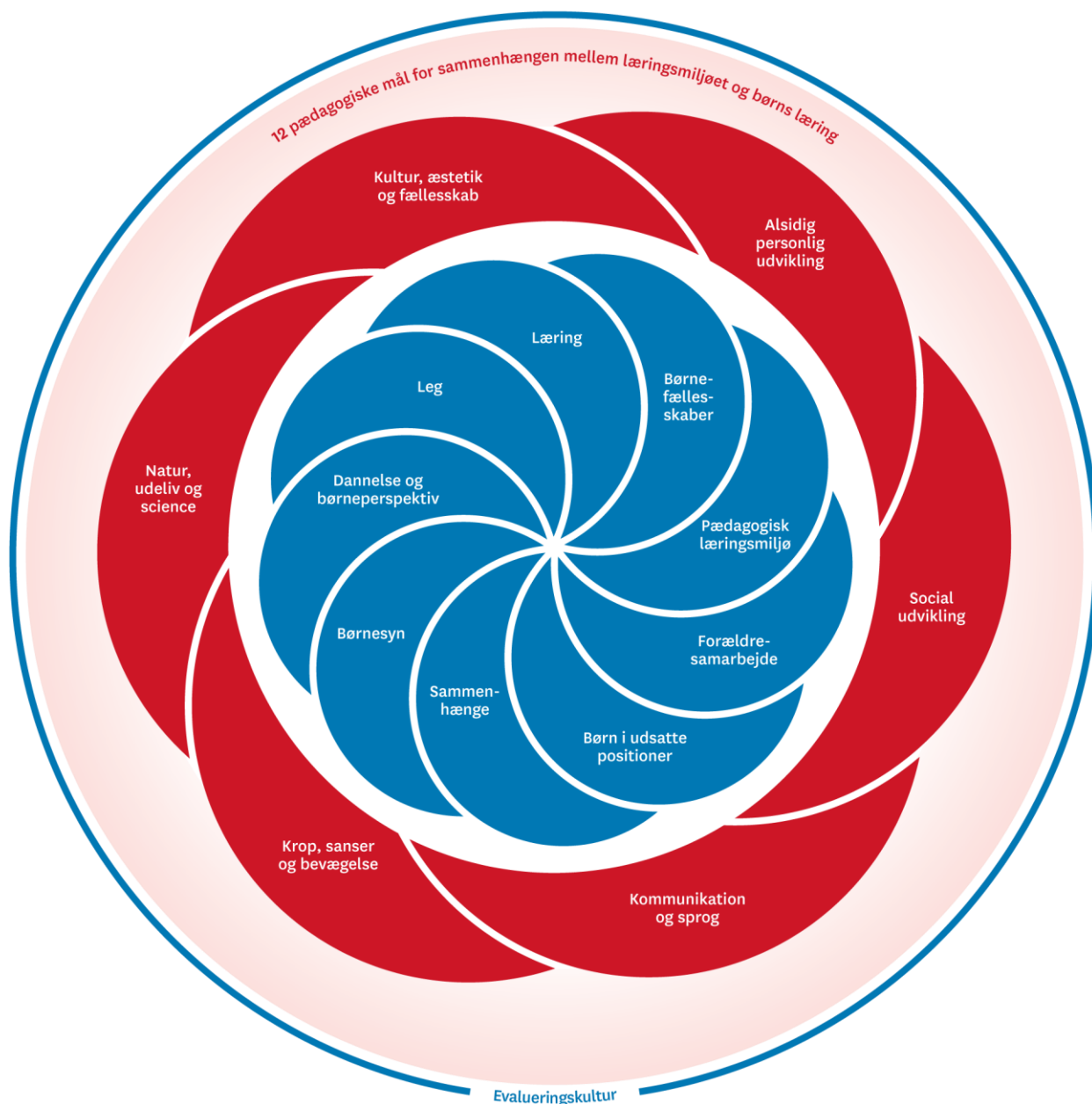

Pædagogisk læreplan for Dagtilbuddet ved Nørre Nissum Skole- og Børneunivers 2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendt-

gørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Nørre Nisum børneunivers er en del af Landsbyordningen Nørre Nisum skole og børneunivers. Vi rummer vuggestue, børnehave, SFO og skole. Dagtilbuddet er normeret til 60 børnehavebørn og 22 vuggestuebørn, men antallet af børn er meget varierende. Der er færrest børn efter sommerferien, hvor en gruppe rykker i skolen, hvorefter børnegruppen vokser ligeså stille hen over skoleåret. Vi forsøger at tilpasse vores vuggestue/børnehavegrupper efter, hvor der er størst behov, så vi kan tilgodese dem som ønsker plads. Udelivet er en afgørende pædagogisk faktor og fylder meget i vores hverdag. Vi benytter vores lokalområde og vores legeplads meget og er ude en stor del af dagen.

Drift og ledelse

Den daglige ledelse varetages af den pædagogiske leder i samarbejde med afdelingslederen for vuggestuen. Det er skolelederen, der har det overordnede ansvar for institutionens pædagogiske, økonomiske og administrative drift.

Derudover er det skolebestyrelsen, der har ansvar for overordnede pædagogiske retningslinier og for kontakten til det politiske system. Skolebestyrelsen består af 7 forældrerepræsentanter, heraf 5 fra skolen og 2 fra dagtilbuddet, 3 personalerepræsentanter, heraf 2 fra skolen og 1 fra dagtilbuddet, samt 2 elevrådsrepræsentanter. Derudover deltager skoleleder, viceskoleleder og pædagogisk leder.

Skolebestyrelsesmedlemmer vælges for to år ad gangen i dagtilbuddet og 4 år i skolen.

Vision for Nørre Nisum Skole –og Børneunivers

På Nørre Nisum Skole- og Børneunivers er det vores vision, at:

- Vi vil skabe et mangfoldigt børneunivers med helhed for vores unikke børn og voksne.
- Vi vil have høj faglighed, der går hånd i hånd med leg, læring og trivsel.
- Vi vil skabe det gode børneliv, hvor vi lykkes med at være sammen i et trygt og RARRT fællesskab.
- Vi vil have glade, sunde, aktive og nysgerrige børn og voksne, der vægter en grøn profil.
- Vi vil opnå fælles oplevelser i samarbejde med det omgivende samfund.

R: relationer skaber individet

A: anerkendelse åbner for udvikling

R: ressourcefokus frigiver potentiale

R: refleksion udfordrer selvfølgheder

T: teori kvalificerer praksis

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

---

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn:

Barndommen har en værdi i sig selv og skal anerkendes som værende en værdifuld periode i barnets liv, der har sin berettigelse lige her og nu og ikke kun som et led i en udvikling mod noget andet.

Dannelse og børneperspektiv:

Vi arbejder hver dag for:

-at anerkende det enkelte barn, give det nærhed og tryghed og møde det der hvor det er.

-at inddrage børnene i hverdagens gøremål og rutiner, for at de på den måde tilegner sig evnen til at mestre noget.

-at se ressourcer frem for mangler og tage udgangspunkt i det der lykkes.

-at være gode rollemodeller og videregive nogle gode værdier i form af at man tager vare på hinanden, at man taler pænt til hinanden, at man har det rart sammen, at man viser interesse for hinanden m.v.

-at følge barnets initiativ og vise interesse for det fælles tredje, for på den måde at styrke barnets oplevelse af at deres input har værdi.

-at alle føler sig som en del af et socialt og demokratisk fællesskab, hvor der skal være plads til alle og alle har en stemme.

Leg og læring:

Legen er en fundamental del af det gode børneliv. Den har en værdi i sig selv og skal ikke nødvendigvis tjene noget formål. Der er læring i al leg, uanset om det er spontan, planlagt eller voksenstyret. Gennem legen styrkes dog ofte en masse områder som socialisering, forhandling, sprog, læring, fantasi, eksperimentering, koncentration, fordybelse, opmærksomhed m.v. Legen skaber et rum, hvor fællesskabet har stor betydning. Gennem legen styrkes venskaber og åbner børns øjne for andre børn.

Vi arbejder hver dag for:

-at der skabes plads til legen og legens præmisser.

-at der foregår både "fri" leg og voksen styrede lege.

-at vi som voksne inspirerer til at udvikle legen, ved at komme med input, sætte ord på og sikre at alle får plads i legen.

-at give færrest mulige afbrydelser af børnenes leg. Det handler både om struktur og at skabe legemiljøer, hvor børnene har ro til fordybelse og ikke afbrydes af hinanden.

-at skabe gode og inspirerende lege- og læringsmiljøer både inde og ude.

-gennem legen at styrke børnenes sociale kompetencer, ved at hjælpe børnene med at sætte ord på følelser og hensigter overfor hinanden.

Børnefællesskaber.

Det at føle sig som en del af et fællesskab, er et grundlæggende behov for alle mennesker. Derfor arbejder vi på mange forskellige områder for, at børnene ser sig selv som del af mange forskellige fællesskaber i løbet af en dag.

Vi arbejder hver dag for:

-at børnene har mulighed for at være sammen i mange forskellige fællesskaber. Det kan være fællesskaber de selv danner eller fællesskaber vi danner fordi vi tænker de kan komplementere hinanden på forskellige plan.

- vi har store fællesskaber i huset, fællesskaber med den stue man er tilknyttet, fællesskaber med sin spise-gruppe m.m.

-at børnene skal opleve at de har en værdi i det fællesskab de er en del af.

-at børnene føler et sammenhold og at de kan hjælpe hinanden,.

-at børnene kan deles om ting og vente på tur.

- at skabe synlighed om det enkelte barns ressourcer i fællesskabet.

- at give plads til venskaber, men også at hjælpe børnene med at skabe nye venskaber.

- at skabe fælles opmærksomhed omkring noget fælles tredje, så man derved kan undre sig sammen, have det sjovt sammen, udvise begejstring og glædes sammen.

Pædagogisk læringsmiljø

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Det pædagogiske læringsmiljø:

Vi arbejder hver dag for:

-at børnene er så selvhjulpne som muligt, vi prioriterer at der er tid og ro til at det enkelte barn kan øve sig og bidrage ind i de daglige gøremål som f.eks. tøj af og på, bleskift, borddækning, oprydning m.v.

-at der både er plads til rutinepædagogik, fri leg og planlagte pædagogiske aktiviteter.

-at vi voksne præsenterer børnene for alsidige aktiviteter, der relaterer til det sted de er i deres udvikling og som inspirerer børnene til at lære noget nyt.

- at veksle mellem struktur og genkendelighed og gribe noget af det børnene er optagede af lige nu

- at traditioner og årets gang er noget der går igen i vores pædagogik og et fast element i et vuggestue og børnehaveliv.

- at børnene bliver mødt af nærværende, interesserede og kompetente voksne der kan udvise begejstring og glæde og at der grundlæggende er en god stemning i huset, da det er basis for al læring.

- at det pædagogiske læringsmiljø skal gennemsyre hele dagen, både i de strukturerede aktiviteter og i den frie leg.

-at de fysiske rammer både indendørs og udendørs er indrettet så børnene selv kan blive inspireret til læring og få ideer til lege, hvor de trives og udvikles og kan holde pauser.

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vi arbejder hver dag for:

- at der er en åben og positiv forældrekontakt.
- at vi kan videregive oplysninger om det enkelte barns hverdag, guldkorn og udfordringer.
- at vi tilbyder alle forældre en opstartssamtale i henholdsvis vuggestue og børnehave, en 2 årssamtale, en 3 års- og 5 årssamtale i forbindelse med deres sprogtest, derudover tilbyder vi selvfølgelig samtaler efter behov.
- at vi inviterer til et årligt forældremøde, hvor vi sætter fokus på vores pædagogiske overvejelser i forhold til deres børns trivsel og læring.
- at vi har nogle årlige forældrearrangementer, hvor det sociale er i højsæde, f.eks. vores julefredag, god-dagfest og arbejdsfredag.
- at vi dokumenterer hvordan vi arbejder med børns læring i hverdagen gennem opslag, billeddokumentation og på børneintra.
- at vi taler med forældrene om, hvordan vi sikrer den bedst mulige overgang, hvad enten det er fra hjem til dagtilbud, fra vuggestue/dagleje til børnehave eller fra børnehave til skole.
- at vi er åbne for ideer, tilbud, spørgsmål og reagerer på iagttagelser som forældrene kommer med.

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vi arbejder hver dag for:

- at arbejde ud fra RARRT principperne: Relationer skaber individet.
Anerkendelse åbner for udvikling.
Ressourcer frigiver potentiale.
Refleksion udfordrer selvfølgeligheder.
Teori skaber sammenhæng.
- og de 8 samspilstemaer i ICDP:
  - vis positive følelser-vis du kan lide barnet.
  - juster dig følelsesmæssigt og følg barnets initiativ.
  - inviter til en følelsesmæssig samtale om det der optager barnet.
  - vær anerkendende og giv ros.
  - skab fælles opmærksomhed (det fælles tredje).
  - giv mening til barnets oplevelse af omverdenen ved at italesætte den med følelsesmæssigt engagement.
  - perspektiver, uddyb og skab sammenhænge ud fra jeres oplevelser.
  - hjælp barnet med at regulere sig selv, ved at afgrænse os selv og støtte med positive alternativer og ved at planlægge sammen.
- at have et godt og indgående kendskab til og kontakt med forældrene, så vi i fællesskab kan skabe de bedst mulige betingelser for barnet.
- at lave små grupper, for at skabe tættere relationer og mere nærvær til det enkelte barn.
- at prioritere en tydelig og genkendelig struktur, hvor der er plads til hverdags "rutine" pædagogik.
- at skabe rum for det enkelte barns behov f.eks. ved at kunne skærme for at skabe ro, har pause steder m.v.
- at hjælpe det udsatte barn ved at opbygge positive relationer til de andre børn, ved at gøre de andre børn opmærksomme på det udsatte børns kompetencer og bidrag ind i legen.
- at der er faste genkendelige rammer og stabile voksne, så der sikres at alle børn har en eller flere voksne som man har et tæt forhold til.
- vi gennemgår udsatte børn på vores stuemøder og personalemøder, for at få nye vinkler på vores udfordringer og sikre os at vi kommer hele vejen rundt om barnet.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Vi arbejder hver dag for:

-at børnene helt ned i vuggestuealderen har kendskab til skolens lokaler, personale og elever, ved at vi går tur rundt på gangene og tager imod de tilbud vi får om at høre musik, at spise sammen, at se udstillinger, at se teater m.m.

-at vi sammen har flere faste arrangementer, hvor hele Nørre Nissum Skole- og Børneunivers deltager f.eks. motionsløb, fællesskabsdag, morgensange m.v.

- at vi hvert år efter nytår laver spiregruppe for de børn der har alderen til at starte skole efter sommerferien. Spiregruppen er tilrettelagt så en del af deres aktiviteter foregår i skolens lokaler og efter et fast ugeprogram, der indeholder elementer så vi kommer omkring hele barnets udvikling hen imod at blive klar til skolestart.

- at styrke barnets selvværd, selvstændighed, robusthed, nysgerrighed og oplevelse af at kunne mestre noget.

- at styrke barnets relationelle kompetence, så de føler sig som en integreret del af gruppen og oplever at have venskaber blandt jævnaldrende.

- at styrke barnets evne til fordybelse og koncentration.

- at barnet fastholder lysten til at lære gennem leg og inspirerende aktiviteter.

-at der foregår aktiviteter mellem grupper på tværs, f.eks. at de store børn fra 5. kl. kommer og læser for børnehavebørnene, eller vi bliver inviteret med i sløjde sammen med en gruppe børn fra en af specialklasserne.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi inddrager lokalsamfundet ved:

-at hver gruppe har en ugentlig gåtur, hvor de kommer ud af huset.

-at bruge de læringsmiljøer der er i lokalsamfundet, f.eks. når vi går tur. Her har vi mange alsidige turmuligheder, med seminariet, parken, seniorhøjskolen, Fenskær, midtpunktet, hallen, købmanden m.v.

-at udnytte de muligheder og tilbud vores forældre giver for virksomhedsbesøg m.v.

-at udnytte alle de muligheder det giver at bo under samme tag som skolen, det kan være i forhold til samarbejde, aktiviteter på tværs af alder, optræden for hinanden, brug af hinandens lokaler og udstyr, og meget mere.

-at vi er opmærksomme på plejehjemmet som ligger tæt på og vi løbende overvejer, hvordan vi kan blive bedre til at udnytte hinanden.

-at dagplejen kommer i huset hver 14. dag og er med rundt på stuerne med deres største børn.

-at vores hus er åbent for unge mennesker der gerne vil i praktik, også selv om de har nogle udfordringer

---

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Det fysiske læringsmiljø:

Vi arbejder hver dag for:

-at skabe miljøer både ude og inde der inspirerer til mange forskellige former for rollelege.

-at dele både ude- og inderummet op i zoner, så der kan skabes ro omkring den enkelte leg og at der er zoner der giver plads til mange forskellig artede lege. Der skal være steder der indbyder til stille leg, leg på gulvet, leg ved bordet, motorisk aktive og udfordrende lege m.v.

-at reducere gener af støj, træk, lugt m.v.

Det psykiske læringsmiljø:

Vi arbejder hver dag for:

-at børnene oplever tryghed, omsorg og anerkendelse i hverdagen.

-at børnene bliver mødt med nærvær, bliver lyttet til og oplever at det de kommer med har en værdi.

-at det fremgår tydeligt at den voksne har ansvaret for "den gode stemning" og sikrer at alle oplever Børneuniverset som et RARRT sted at være

- at vi voksne er tydelige i forhold til rammer og at vi har positive forventninger til alle børn

- at alle børn får alderssvarende krav, som de er i stand til at mestre inden for "nærmeste udviklingszone"

- at vi skaber plads til fordybelse og gentagelser, så børn og voksne opnår en sikkerhed og genkendelighed i noget.

Det æstetiske læringsmiljø:

Vi arbejder hver dag for:

-at Børneuniverset er et rart sted at komme. At vi har hyggelige og indbydende omgivelser, der gengiver at det her er et sted, hvor børn lever og trives og sætter deres aftryk.

-at børnene oplever medinddragelse i den æstetiske udsmykning, at der lyttes til deres ideer og at udsmykningen placeres i børnehøjde.

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Vi arbejder hver dag for:

-at det enkelte barn føler sig ansvarligt passet på, holdt af og værdsat som en del af fællesskabet. Dette gennem at barnet bliver mødt af anerkendende og omsorgsfulde voksne, der ser og støtter op om det enkelte barn.

-at skabe fællesskaber på tværs af de tre afdelinger vuggestue, børnehave og skole. Dette f.eks. ved at vuggestuebørnene bliver inviteret i madkundskab og spise eller i musik og høre musik, ved at vi har fælles morgensang, motionsdag og fællesskabsdag, hvor hele huset er deltagende eller ved at vuggestuen har en fast gruppe med de største børn der er i børnehavens lokaler i gruppetiden.

-at organisere alsidige aktiviteter der udfordrer barnets nysgerrighed, læring og alsidige kompetencer.

- at skabe rutinepædagogik der udvikler barnets selvværd, motivation og vedholdenhed i dagligdagen, så de får oplevelsen af at kunne mestre noget.

-at støtte børnene i at sætte grænser både for sig selv og for andre, samt at give udtryk for disse. Dette ved at sætte ord på for dem og f.eks. ved at tale om, hvordan man ser ud og hvordan det føles indeni, hvis man bliver vred eller ked af det.

-at børnene skal lære at være en del af fællesskabet. Dette f.eks. ved at vi voksne bidrager og inspirerer til børnenes leg og at vi støtter op om dem, der har svært ved at være en del af legen, men også ved at lære børnene grundlæggende sociale færdigheder f.eks. ved at vente på tur i et spil eller i en samtale.

-at vi voksne skal skabe tryghed og åbne muligheder for de mindste i uderummet, da det ellers godt kan være et uoverskueligt rum at skulle agere i.

Social udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Vi arbejder hver dag for:

-at støtte børnene i at vise omsorg, opmærksomhed og interesse for andre. Dette ved at være gode rollemodeller og ved at sætte ord på for børnene og opfordre dem til at være opmærksomme over for hinanden.

-at børnene skal lære at aflæse og respektere andres signaler, gennem at de voksne italesætter og støtter i konfliktsituationer indtil børnene magter det selv., f.eks. ved at sige: "jeg kan se Lasse bliver ked af det nu, kunne vi gøre noget så han blev glad igen?"

-at give plads til at der kan opstå venskaber på tværs af alder og gruppesammenhæng.

-at støtte barnet i at skabe positive relationer til både børn og voksne gennem en anerkendende tilgang.

-at skabe mulighed for, at det enkelte barn kan gøre sin indflydelse gældende på områder, hvor det er relevant for barnet at have medbestemmelse.

-at introducere barnet for demokratiske processer, f.eks. gennem, at alle skal høres og at der nogle gange stemmes om, f.eks. hvilken bog vi skal læse eller hvor vi skal gå hen.

-at støtte barnet i at udvikle venskaber, men samtidig også gøre klart at der skal være plads til alle i gruppen, f.eks. ved at fremhæve kompetencerne hos de børn der er lidt utydelige for de andre. Børnene skal opfordres til at udvise empati overfor hinanden, gennem at den voksne sætter ord på de følelser de viser.

-at støtte børnene i den frie leg både i inde og uderummet. For specielt de små nye børn i børnehaven kan det være en stor verden at agere i og derfor er det vigtigt at vi voksne hjælper med at inspirere, afgrænse og fastholde børnene i deres leg.

-at tilrettelægge aktiviteter der lægger op til at børnene bruger deres sociale færdigheder f.eks. gennem lege og aktiviteter der kræver samarbejde for at lykkes.

-at fremhæve det givende ved at vi er forskellige, f.eks. taler vi om hvad noget hedder på forskellige sprog, hvordan man fejrer mærkedage i forskellige kulturer og om at vi alle har noget vi er gode til og andet som vi har vanskeligere ved og hvordan er det så vi i fællesskab kan hjælpe hinanden til at lykkes og trives.

- at alle børn ikke er ens og derfor heller ikke skal behandles ens, nogle skal have tydeligere struktur, nogle har brug for tættere voksen kontakt, nogle har brug for indlagte pauser med fred og ro i løbet af dagen o.s.v

---

Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Vi arbejder hver dag for:

-at være nærværende og lyttende voksne der har en god øjenkontakt med barnet i dialogen. Vi skal være opmærksomme på barnets verbale og nonverbale udtryk og forsøge at forstå barnets hensigter. Vi voksne skal sætte ord på, der hvor barnet endnu ikke har ordforrådet til det. Vi voksne skal være opmærksomme på både barnets ekspressive og impressive sprogforståelse.

-at præsentere børnene for et bredt spekter af måder vi kan bruge sproget på: rim, remser, vrøvlord, sang, rytme, fortælling, oplæsning, teater, lege, spil o.s.v. Vi voksne opstiller rammer for at den alsidige måde at bruge sproget på, har gode betingelser for at udfolde sig både inde og ude.

-at "skrive" sammen med børnene og lave tydelige opslag, hvor børnene har mulighed for at genkende bogstaverne. Bruge tal relevant i hverdagen.

-at børnene har adgang til lærende spil på vores iPads, som de har adgang til i kortere intervaller i løbet af en dag

-at sætte ord på i forhold til barnet i alle sammenhænge, så barnets får sproget ind sammen med kropslige og sanselige oplevelser, dette for at styrke barnets ordforråd, begrebsdannelse, videns tilegnelse og fornemmelse af sig selv.

-at bruge det visuelle som en vigtig brik i kommunikationen, her tænkes både på foto og håndgribelige ting der kan tydeliggøre processer eller emner. F.eks. når vuggestuen sætter foto op fra en aktivitet, eller når de lægger ting fra deres ture i deres udstillingskab

---

Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Vi arbejder hver dag for:

-at børnene skal have mulighed for at udvikle og udforske sine motoriske færdigheder i forhold til fin og grov motorik, balance, styrke og sanselighed, både gennem de aktiviteter vi præsenterer dem for og gennem de fysiske læringsmiljøer vi skaber både ude og inde. Vi opfordrer dem til at afprøve nye udfordringer, men giver også plads og tid til gentagelser.

-at børnene skal have mulighed for lys, luft og rum til både at være i ro og i bevægelse gennem alsidige og inspirerende læringsmiljøer, så der indbydes til både vilde og stille lege i både inde og uderummet.

-at børnene præsenteres for sund, alsidig og indbydende kost og at de tilegner sig nogle færdigheder og normer i forhold til at have et positivt fællesskab omkring et måltid. Madlavning er en pædagogisk aktivitet på lige fod med alle andre aktiviteter og kan foregå både inde eller ude over bål

-at børnene skal opleve glæden ved at bruge kroppen i en mangfoldighed af aktiviteter, både alene og som en del af et fællesskab. F.eks. ved at vi voksne viser en alsidighed i brugen af vores krop bl.a. gennem rytmik, aktivitetsbaner på torv, ude eller i multisal, gennem lege o.s.v. Vi voksne skal kunne fjolle, pjatte, konkurrere og være engagerede i samværet.

-at børnene skal tilegne sig viden om deres egen krop og kroppens grundlæggende funktioner. F.eks. ved at vi snakke om kroppens funktioner og følger barnet i den nysgerrighed de har.

-at børnene skal støttes i at udvikle forståelse og respekt for egen og andres kropslighed, gennem at vi voksne sætter ord på og støtter barnet i, at det er vigtigt at kunne sige fra over for andre børn eller voksne, hvis de fysisk eller psykisk overskrider deres grænse. Vi har f.eks. valgt at have regel om, at børnene i deres lege altid skal beholde undertøjet på, men vi forsøger samtidig ikke at gøre barnets seksualitet og kropslighed til et forbudt område.

-at udelivet vægtes højt. Derfor vælger vi ofte at flytte inde aktiviteter ud, samt at bruge uderummet i gruppetiden, da det naturligt lægger op til motorisk udfoldelse og skaber rum for mere fysisk aktivitet.

-at børnene inddrages i hverdagens gøremål og bliver så selvhjulpne som muligt. F.eks. ved at støtte dem i selv at tage tøj af og på, selv dække bord, smøre mad m.v.

Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Vi arbejder hver dag for:

-at børnene skal have mulighed for, både på legepladsen og i nærmiljøet, at opleve årstidernes skiften og de forskellige sansepåvirkninger og muligheder det giver. F.eks. at hente haletudser i seminariets sø og følge deres udvikling, for derefter at sætte dem ud igen, lige inden de er færdigvoksede små frøer.

-at børnene skal udvikle glæde, interesse og ansvarlighed for natur og miljø i hverdagen bl.a. gennem engagerede, aktive og inspirerende voksne.

-at børnene gennem eksperimenter på legepladsen og i nærmiljøet tilegner sig viden og erfaring om naturen og dens dyr og materialer f.eks. når vi lærer børnene at bruge naturens materialer til at lave mad over bål.

-at hver gruppe har en ugentligt gåtur i nærmiljøet, hvor vi ofte vælger de samme ruter, for at se og opleve de skiftende årstider. Vi er opmærksomme på at hjembringe ting fra turene, så vi kan bringe naturen med ind i huset og måske bruge naturens materialer i kreative processer.

-at børnehavebørnene er ude dagligt uanset vejret og så vidt muligt spises eftermiddagsmaden ude på legepladsen.

-at vuggestuebørnene er ude så ofte vejret tillader det og bruger udelivet på forskellige måder.

-at formidle eller opsøge viden sammen med børnene om natur og naturfænomener f.eks. er vi grøn institution og medlem af de grønne spirer og modtager derigennem en masse materiale som vi anvender i hverdagen. Vi udnytter også at skolen har en stor mængde af udstoppede dyr, som er et yndet udflugtsmål for både vuggestue og børnehave, ligeledes er vores fisk en daglig glæde for både store og små.

-at introducere børnene til at være bevidste forbrugere af naturens ressourcer og til at tage godt vare på den f.eks. ved at deltage i affaldsindsamling hvert år og ved at lave affaldssortering i huset.

-at vores legeplads giver mulighed for at eksperimentere med: Bål, vand, jord, sand, forskellig artede materialer der kan flyttes rundt, afgrænsede rum for stille lege, konstruktionslege, prøve kræfter med sig selv og andre, hønsehold (snak om livscyklus), kryb og kravl, læ og åbne områder, samt for at flytte indendørs aktiviteter udenfor.

Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Vi arbejder hver dag for:

-at børnene skal møde voksne, der aktivt formidler kultur og som støtter dem i at eksperimentere med, øve sig i og afprøve sig selv i forhold til et bredt spekter af kulturelle udtryksformer, f.eks. deltog vi sidste år i projekt "kulturspirerne" som har givet os en masse redskaber til at arbejde med sang, bevægelse og kreative udtryksformer.

-at børnene har adgang til forskellige materialer og redskaber for selv at kunne skabe/udtrykke sig kreativt. Dette skal være gældende både inde og i uderummet, hvor vi også anvender naturens materialer i kreative processer.

-at børnene lærer årets traditioner i Børneuniverset at kende. Dette ved at vi voksne præsenterer dem for sange, lege, mad, kreative sysler m.m, der hører til fastelavn, påske, go´dagfest, høstfest, og jul.

-at vi deltager i de forskellige kulturelle arrangementer og ser på de kunstneriske udtryk der er på skolen og i lokalområdet i det omfang vi har ressourcer til det, f.eks. når vi bliver inviteret til fernisering på skolen eller til forestilling på Fenskær efterskole.

Evalueringsskultur

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Vi arbejder hver dag for:

-at udvikle vores pædagogiske praksis og hverdag, gennem løbende hverdagevaluering, som ofte foregår i vores pause over middag.

-at være iagttagende og reflekterende i vores daglige arbejde og bruge hinanden som faglige sparringspartnere, hvis vi undrer os over noget i vores eget eller andres samspil med barnet eller gruppen.

-at evaluering ikke er noget der skal fragå nærværet med børnene, men noget der sættes tid af til på stuemøder, personalemøder og i den enkeltes forberedelsestid.

-at afprøve forskellige former for systematisk evaluering på specifikke områder, f.eks. har vi i starten af 2020 haft fokus på børnesyn og dannelse i forbindelse med vores spisesituation og set på hvor meget barnet har medbestemmelse på, om alle bliver hørt m.v.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Vi bruger fast 1 time af vores personalemøde på faglig fordybelse i et emne der relaterer til læreplanen, det er vores plan at fortsætte på denne måde.

Læreplanen evalueres af vores bestyrelse mindst hvert 2. år.

1.udgave af læreplanen er godkendt af bestyrelsen d 17. juni 2020